

Valtuustoaloite Tohmajärven kunnan elinvoiman ja väestönkasvun vahvistamiseksi

Kunnanvaltuusto 08.12.2025 § 97

Atso Hassinen jätti valtuustoaloitteen Tohmajärven kunnan elinvoiman ja väestönkasvun vahvistamiseksi.

Aloitteessa esitetään, että Tohmajärvi:

1. Laatii Tikkala-Onkamo -alueelle erillisen kasvun ja elinvoiman kehittämissuunnitelman
2. Nostaa Tikkala-Onkamo -alueen kunnan ensisijaiseksi väestönkasvun ja maankäytön painopistealueeksi
3. Hyödyntää Valtatie 6:n parannushankkeen mahdollisuudet pendelöinnin ja vetovoiman kasvattamiseen
4. Sisällyttää Joensuun ja Kiteen työpaikkakehityksen asumisen ja elinvoiman suunnitteluun.

Aloitteen on allekirjoittanut 11 valtuutettua.

Valtuustoaloite on kokonaisuudessaan **pöytäkirjan liitteenä**.

Päätös

Kunnanvaltuusto ottaa aloitteen vastaan ja antaa sen edelleen kunnanhallituksen käsiteltäväksi.

Kunnanhallitus 15.12.2025 § 289

Asian valmistelija

hallintosihteeri Susanna Rannasalo, susanna.rannasalo@tohmajarvi.fi, puh. 040 105 4017

Esittelijä

kunnanjohtaja, mikko.lopponen@tohmajarvi.fi, puh. 040 105 4001

Päätösehdotus

Kunnanhallitus antaa aloitteen edelleen kunnanjohtajan valmisteltavaksi.

Päätös

Hyväksyttiin päätösehdotuksen mukaisesti.

Valtuutettu Atso Hassinen ym. (11 allekirjoittajaa) ovat jättäneet valtuustoaloitteen Tohmajärven kunnan elinvoiman ja väestönkasvun vahvistamiseksi. Valtuustoaloitteessa mainitaan, että Tohmajärven pitkäaikaisin ja vakavin strateginen haaste on laskeva väestönkehitys. Tilanteen jatkuminen nykyisellään heikentää kunnan veropohjaa, palvelujen rahoitusmahdollisuuksien sekä investointien kestävyyttä. Valtuustoaloitteessa on neljä erillistä toimenpide-esitystä Tohmajärven kunnan toimenpiteiksi elinvoiman ja väestönkasvun vahvistamiseksi. Esitykset ovat seuraavanlaiset:

1. laatii Tikkala–Onkamo -alueelle erillisen kasvun ja elinvoiman kehittämissuunnitelman,
2. nostaa alueen kunnan ensisijaiseksi väestönkasvun ja maankäytön painopistealueeksi,
3. hyödyntää valtatie 6:n parannushankkeen mahdollisuudet pendelöinnin ja vetovoiman kasvattamiseen,
4. sisällyttää Joensuun ja Kiteen työpaikkakehityksen asumisen ja elinvoiman suunnitteluun.

Kunnanvaltuusto on hyväksynyt 16.2.2026 kuntastrategian, jossa painopistealueina ovat:

1. Yritystoiminta, elinkeinot ja työllisyys
2. Älykäs sopeutuminen
3. Palvelut ja hyvinvointi
4. Koulutus ja nuoret
5. Matkailu ja vapaa-ajan asukkaat
6. Vetovoiman, markkinointi ja viestintä
7. Työhyvinvointi ja johtaminen

Tämän lisäksi strategiassa on erikseen neljä strategista kärkihanketta, jotka pyritään toteuttamaan valtuustokauden loppuun mennessä. Valtuustoaloitteen näkökulmasta aloitteeseen vastaa kärkihanke, Tikkanen -Onkamon alueen kehittäminen. Tätä kärkihanketta kuvataan seuraavasti:

1. **Alueen vetovoiman ja viihtyisyyden parantaminen**, yhteistyön tiivistäminen eri toimijoiden kanssa sekä markkinoinnin lisääminen.
2. **Kyläkoulun (1-6 lk) ja varhaiskasvatuksen vetovoiman vahvistaminen**

Aloitteessa mainitaan, että Tohmajärven pitkäaikaisin ja vakavin strateginen haaste on laskeva väestönkehitys. Kuntastrategian valmistelua tehtiin huolellisesti ja yhtenä osana valmistelua tilattiin FCG:ltä selvityksiä Tohmajärven kunnan tilanteesta. Yhtenä selvityksenä valmistui mm. Tohmajärven kunnan tilanneanalyysi. Tilanneanalyysissä on kuvattu Tohmajärven kunnan väestönkehitystä tarkalla tasolla. Raportissa on viitattu MDI:n väestöennusteeseen, jonka mukaan Tohmajärven väkiluku supistuisi jopa 21 % vuoteen 2040 mennessä. Tohmajärven väkiluku olisi ennusteen mukaan 3129 asukasta vuonna 2040. Tohmajärven kunnanvaltuuston hyväksymän strategian yhtenä mittarina on positiivisempi muuttoliike, kun edellisellä valtuustokaudella. Edellisellä valtuustokaudella nettomuuttoliike oli vuosien 2021 – 2024 osalta seuraavanlainen.

vuonna 2021 nettomuutto oli -19
vuonna 2022 nettomuutto oli -43
vuonna 2023 nettomuutto oli -61
vuonna 2024 nettomuutto oli -69

Vuosien 2021 – 2024 nettomuutto oli negatiivinen keskimäärin -48 asukkaan verran. Samaan aikaan nettomaahanmuuttoa saatiin vuosien 2021 – 2024 aikana keskiarvoltaan 16,75 asukasta/vuosi. Tohmajärven kunnassa väestönkasvun tavoittelemisen ei ole realistista vaan on pyrittävä vahvistamaan kunnan elin-, veto- ja pitovoimaa. On siis samaan aikaan sopeutettava toimintoja vähentyvälle väestölle ja huomioitava maahanmuuttajien kasvava osuus muuttajissa. Ennusteiden mukaan Tohmajärven kunnan väkiluku vähenee tulevaisuudessa ja tähän vaikuttaa globaalisti matalampi syntyvyys ja väestön ikääntyminen. Kunta voi olla seuraavan valtuustokauden alussa kuitenkin alhaisemmasta väkimäärästä huolimatta elinvoimaisempi, jos strategian toimeenpanossa ja tavoitteissa onnistutaan.

Aloitteen neljä erillistä tavoitetta on perusteltu. Kunnan näkökulmasta keskeistä on toteutustapa. Pienessä kunnassa erilliset ohjelmat lisäävät hallinnollista työtä, päällekkäistä valmistelua ja seurantaa. Vaikuttavuus saadaan paremmin sitomalla toimenpiteet suoraan kuntastrategian toimeenpanoon, talousarvioon, investointiohjelmaan sekä maankäyttöön ja kaavoitukseen. Tämä on linjassa myös strategian resurssien optimointia korostavan periaatteen kanssa.

Kohta 1: Erillinen kasvun ja elinvoiman kehittämisohjelma

Kunnanhallitus ei pidä erillisen ohjelman laatimista tarkoituksenmukaisena. Aloitteen tavoitteet voidaan toteuttaa tehokkaammin kokoamalla konkreettiset toimenpiteet strategian kärkihankkeiden toimeenpanoon sekä kytkemällä ne talousarviovalmisteluun.

Kohta 2: Tikkala–Onkamo ensisijaiseksi väestönkasvun ja maankäytön painopistealueeksi

Kunnanhallitus yhtyy tavoitteeseen. Painopisteen käytännön toteutus tehdään strategian toimeenpanossa. Tikkala–Onkamo -alueen kehittämistoimet kootaan osaksi kunnan normaalia strategian toimeenpanoa ja ne kytketään vuosittaiseen talousarvioprosessiin, investointiohjelmaan sekä toimialojen käytännön toimenpiteissä.

Kohta 3: Valtatie 6 -hankkeen mahdollisuuksien hyödyntäminen pendelöinnin ja vetovoiman kasvattamiseen

Kunta hyödyntää valtatie 6:n parantamisen suunnittelun (Onkamo–Honkavaara) mahdollisuudet pendelöinnin ja vetovoiman vahvistamiseksi ja jatkaa aktiivista vaikuttamista hankkeen valmistelussa. Mahdolliset aluekehittämisen ja maankäytön jatkotoimet arvioidaan hankkeen etenemisen ja kunnan resurssien puitteissa osana strategian toimeenpanoa. Tavoitteena on, että mahdolliset uudet yhteydet ja saavutettavuus voidaan hyödyntää suunnitelmallisesti esimerkiksi asuinrakentamisen sijoittumisessa, tonttitarjonnassa ja työssäkäynnin sujuvoittamisessa. Kytkeä tehdään osana normaalia suunnittelua ja strategian toimeenpanoa, ei erillisenä ohjelmahankkeena.

Kohta 4: Joensuun ja Kiteen työpaikkakehityksen sisällyttäminen asumisen ja elinvoiman suunnitteluun

Kunnanhallitus yhtyy tavoitteeseen. Joensuun ja Kiteen työpaikkakehitys sekä työssäkäyntialueen muutokset huomioidaan asumisen ja elinvoiman suunnittelussa osana kuntastrategian toimeenpanoa sekä viestinnän ja markkinoinnin kohdentamista. Strategian toimeenpanon lisäksi kunnassa seurataan pendelöinti suuntia, väestökehitystä ja muuttoliikettä, mikä tukee myös tämän kokonaisuuden tavoitteellista seurantaa.

Asian valmistelija

kunnanjohtaja Mikko Löppönen, mikko.lopponen@tohmajarvi.fi, puh. 040 105 4001

Esittelijä

kunnanjohtaja Mikko Löppönen, mikko.lopponen@tohmajarvi.fi, puh. 040 105 4001

Päätösehdotus

Kunnanhallitus esittää kunnanvaltuustolle, että valtuusto päättää valtuustoaloitteen johdosta seuraavaa:

1. Tikkala–Onkamo -alueelle ei laadita erillistä kasvun ja elinvoiman kehittämisohjelmaa, vaan aloitteen tavoitteet ja toimenpiteet toteutetaan kuntastrategian (hyväksytty 16.2.2026) kärkihankkeen ”Tikkala–Onkamo -alueen kehittäminen” toimeenpanossa.
2. Tikkala–Onkamo -alueen kehittämistoimet kootaan osaksi kunnan normaalia strategian toimeenpanorakennetta ja ne kytketään vuosittaiseen talousarvioprosessiin, investointiohjelmaan sekä toimialojen käytännön toimenpiteisiin.
3. Kunta hyödyntää valtatie 6:n parantamisen suunnittelun (Onkamo–Honkavaara) mahdollisuudet pendelöinnin ja vetovoiman vahvistamiseksi ja jatkaa aktiivista vaikuttamista hankkeen valmistelussa. Mahdolliset aluekehittämisen ja maankäytön jatkotoimet arvioidaan hankkeen etenemisen ja kunnan resurssien puitteissa osana strategian toimeenpanoa.
4. Joensuun ja Kiteen työpaikkakehitys sekä työssäkäyntialueen muutokset huomioidaan asumisen ja elinvoiman suunnittelussa osana kuntastrategian toimeenpanoa sekä viestinnän ja markkinoinnin kohdentamista.
5. Kunnanvaltuusto merkitsee valtuustoaloitteen ja siihen annetun vastauksen tiedoksi sekä toteaa aloitteen loppuun käsitellyksi.

Päätös

Kunnanhallitus päätti esittää kunnanvaltuustolle, että valtuusto päättää valtuustoaloitteen johdosta seuraavaa:

1. Tikkala–Onkamo -alueelle ei laadita erillistä kasvun ja elinvoiman kehittämisohjelmaa, vaan aloitteen tavoitteet ja toimenpiteet toteutetaan kuntastrategian (hyväksytty 16.2.2026) kärkihankkeen ”Tikkala–Onkamo -alueen kehittäminen” toimeenpanossa.
2. Tikkala–Onkamo -alueen kehittämistoimet kootaan osaksi kunnan normaalia strategian toimeenpanorakennetta ja ne kytketään vuosittaiseen talousarvioprosessiin, investointiohjelmaan sekä toimialojen käytännön toimenpiteisiin.
3. Kunta hyödyntää valtatie 6:n parantamisen suunnittelun (Onkamo–Honkavaara) mahdollisuudet pendelöinnin ja vetovoiman vahvistamiseksi ja jatkaa aktiivista vaikuttamista hankkeen valmistelussa. Mahdolliset aluekehittämisen ja maankäytön jatkotoimet arvioidaan hankkeen etenemisen ja kunnan resurssien puitteissa osana strategian toimeenpanoa.
4. Joensuun ja Kiteen työpaikkakehitys sekä työssäkäyntialueen muutokset huomioidaan asumisen ja elinvoiman suunnittelussa osana kuntastrategian toimeenpanoa sekä viestinnän ja markkinoinnin kohdentamista.

5. Kunnanvaltuusto merkitsee valtuustoaloitteen ja siihen annetun vastauksen tiedoksi sekä toteaa aloitteen loppuun käsitellyksi.
